LETNA KONFERENCA INVALIDOV S POSAVJA

Združenje vojaških vojnih invalidov Posavja združuje invalide iz osmih krajevnih skupnosti. Na letni konferenci se je od 192 članov zbralo kar 116 članov. Predsednik odbora Nino Dekleva je nakazal osnovna pereča vprašanja, v ostri razpravi pa so med drugim menili, da je nov način sprejemanja predpisov »po hitrem postopku«, pri čemer je baza izključena iz razprave, nepravilen. Krčenje sredstev za zdravljenje invalidov je občutljiva zadeva in ni razloga, da se ta sredstva znižujejo, so poudarili v razpravi.

Foto: DUŠAN REBOLJ

»Krajan« za pokušino

Izšla je prva številka glasila krajevne skupnosti Tomačevo-Jarše. Dvakrat ali trikrat na leto nas bo »Krajan« saznanjal z dejavnostjo krajevne skupnosti. Uredništvo vabi vse prebivalce Tomačevega in Jarš, da popestrijo naslednje številke »Krajana« s svojimi prispevki, pripombami, vprašanji, zamislimi in karikaturami. Pa še naslov: KS Tomačevo-Jarše, Tomačevo 16, 61113 Ljubljana.

Otroci, igrajte se z nami!

Društvo prijateljev mladine KS Urške Zatler in 7. september bo organiziralo vsako sredo, od 30. marca naprej, igralne popoldneve za cicibane in pionirje na zelenih površinah v obeh krajevnih skupnostih. Dobimo se ob 16. uri pred Ljubljansko banko na Bratovševi ploščadi in v parku med Glinškovo ploščadjo in Mucherjevo ulico.

ZVEZA PRIJATELJEV MLADINE

Od prostega spisa do novinarstva

Glasila bežigrajskih osnovnih šol izhajajo že vrsto let. Pod mladimi rokami nastajajo pestri izdelki, polni ustvarjalnih zamisli, spisov, zabeležk in otroškega doživljanja sveta.

Pred kratkim se je aktiv mentorjev šolskih glasil skupaj z občinsko zvezo prijateljev mladine odločil za nov način dela. Organizirati nameravajo malo novinarsko šolo za pionirje – člane uredniških odborov ter za njihove mentorje. Zamisel za takšno šolo se je izoblikovala že lani, ko so na skupnem posvetu in med izmenjavanjem izkušenj učitelji, ki vodijo šolska glasila in novinarske krožke, potožili, da jim za takšno delo velikokrat manjka strokovnih – novinarskih izkušenj in znanja. Udeleženci male novinarske šole se bodo zato letos seznanili z vlogo šolskega glasila, z nalogami in dolžnostmi uredniškega odbora, z novinarstvom in novinarskimi zvrstmi, z jezikom v glasilu z likovno in tehnično opremo glasila, z ugankarskim kotičkom, kriteriji za oceno šolskih glasil in še s čem. Obiskali bodo tudi Dom tiska ter na koncu napravili tematsko glasilo »Bežigrajski kurir 1982/83«.

Z znanjem, ki si ga bodo nabrali v dveh mesecih, bodo prav gotovo Črni murni, Lastovka, Blokovci, Prve brazde, Šolar iz Stožic, Zlata voda, Črt, Naš prijatelj in ostala glasila bežigrajskih pionirjev bogatejša. Če se želite prijaviti za malo novinarsko šolo je čas do konca marca.

V. P.

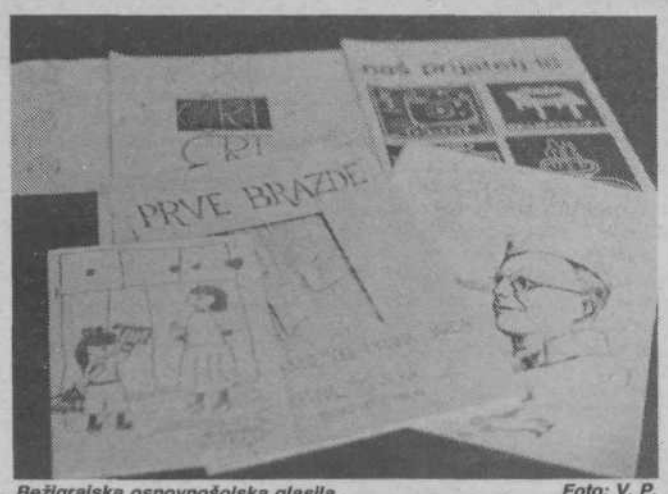

Bežigrajska osnovnošolska glasila. ***Foto: V. P.***

Foto: A. D.

BIZOVIČAR, KERŠIČ IN SOVRE RAZSTAVLJALI V COMMERCU

V avli COMMERCE so v počastitev Dneva žena odprli razstavo knjižnih ilustracij Milana Bizovičarja, plastik Marjana Keršiča Belača in risbe otroških portretov Sava Sovreta.

Razstava je bila kljub trem avtorjem ubrana in enovita. Belačeve otroške in ženske glavice se stilno ujemajo s Sovretovimi risbami, le-te pa v črno-beli lepoti z Bizovičarjevimi ilustracijami.

Milan Bizovičar se predstavlja z ilustracijami za »Slovenske legende«. Vsaka risba zase spominja na srednjeveške iluminacije ali grbe. Ostri obrisi figur, karikiranje, dramatična napetost, prilagajanje slogu in času, kažejo nenavadno izpovedno moč in likovno kvaliteto.

Plastike Marjana Keršiča-Belača so klasične, malone klasicistične in se ne zgledujejo v »abstraktnih« oblikah. So likovno čiste, dovršene in po svoje moderne. Veliko kiparsko znanje in globoko poznavanje človeka, posebno otrok, se kaže v resno, trezno in premišljeno izklesanih in oblikovanih portretih. Čeprav Keršič nedvomno zavzema vidno mesto v slovenskem likovnem prostoru s številnimi spomeniškimi in drugimi plastikami, ga vse premalo vidimo in poznamo.

Sovre se predstavlja z risbami otroških portretov, ki presenečajo s tehnično dovršenostjo in brezhibnostjo risarskega znanja. Realistični obrazki otrok, svilnatih las, živahnih očk in mehkih potez, izražajo mir in istočasno živahnost in izrazitost. To niso samo slike zunanje podobe, v njih čutiš osebnost in značaj portretiranega. Izražajo sugestivno moč avtorjeve osebnosti.

Obiskovalcem je razstavljajoče umetnike predstavil dr. Ivan Sedej. V kratkem literarno-glasbenem programu se je Sovre predstavil tudi kot izvrsten violinist z izvajanjem Vivaldija in Bacha. J. H.

JOŽE VIDRIH 60-LETNIK

Še vedno aktiven

»Devet let je preživel v rojstni Vipavi. Točno tri tisoč in 285 dni od tistega dneva, 23. marca 1923, ko je z močnim vekanjem oznanil svoj prihod na svet krepak fant. Vidrihovi so bili srečni, sinu pa so dali ime Jože.

Primorci so tedaj že čutili posledice asimilacije. Malemu Jožetu pa so starši (posebej pa še stara mama) vcepili v kri in glavo nacionalno zavest, da je Slovenec in da je samo slovenščina jezik naroda, kateremu pripada.

Potem se je družina Vidrih preselila v Jugoslavijo – v Ljubljano, v upanju, da ji bo boljše. Toda kraljevina Jugoslavija je že bila dobra mati bogatim in zla mačeha revnim in Vidrihovi so še bolj trpeli pomanjkanje. Kljub temu so bili srečni, da so lahko govorili materinščino in bez strahu peli svoje pesmi.

Potem so se za Jožeta dogodki vrstili kot na tekočem traku.

Kot dijak klasične gimnazije se je leta 1938 vključil v SKOJ, istočasno je bil član naraščajnikov v Sokolskem društvu. Ker je družina živela v Domžalah, se je Jože nastanil v Učiteljskem domu v Šiški, kjer je sedaj dom Otona Župančiča.

V Učiteljskem domu je bilo središče mladinskega revolucionarnega gibanja v Ljubljani. Večina gojencev so bili skojevci.

Sodelovanje v marčevskih demonstracijah, prostovoljno vključevanje v študentsko brigado ob napadu na Jugoslavijo, aprila 1941, potem pa ilegalno delo...

»Sredi marca 1942 je iz Učiteljskega doma, kjer je bil kompromitiran, odšel na Primorsko med drugimi tudi Jože Vidrih«, piše Vladimir Kavčič v svoji knjigi »Mladost v boju« in še navaja, da je Jože »delal kot agitator.

Ker so karabinjerji posumili v njegove dolge ‚počitnice', so ga aretirali. Odpeljali so ga v tržaške zapore Coroneo, od tam pa v sodnijske zapore v Gorico. Septembra 1942 so ga premestili v zapore Zagrad pri Gradiški, kjer je bilo zaprtih že več španskih borcev in starih revolucionarjev. Pod njihovim vodstvom in z njihovim sodelovanjem je Vidrih izdajal v treh izvodih pisan list ‚želja'.«

Februarja 1943 so ga odpeljali v Carraro, da bi ga kot Primorca in italijanskega državljana vtaknili v vojaško suknjo. Ob bombnem napadu je od tam pobegnil, a so ga karabinjerji hitro spet ujeli. Znašel se je v zaporih v Spezii. Konec marca so ga pripeljali v zloglasno rimsko ječo Regina Coeli. Tu je bil kot »zakrknjen bandit« in »izdajalec domovine« obsojen na smrt, a so mu zaradi mladosti obsodbo spremenili v tridesetletno ječo.

Potem so ga poslali na Sardinijo v zapore Sassari. Na severu Sardinije, v močvirnatem predelu, je staknil malarijo. Zaradi nastopanja proti četniškemu snubenju so ga Angleži zaprli. Nekaj časa je preživel v ječi v Sassaru, nato pa je bil konfiniran v Asinaro in končno v Caprero.

Zaradi slabega ravnanja je Vidrih od izčrpanosti spet obolel in maja 1945 je kot okostnjak prilezel iz bolnice. Kot kuhar pri amerikanskih vojakih se je kmalu opomogel in se vrnil k staršem v svobodno domovino novembra 1945, po štirih letih in več mesecev odsotnosti.

– In sem še vedno živ in zdrav – se pošali in obenem pohvali, točno na svoj 60. rojstni dan, 23. marca 1983, ko smo se pogovarjali o njegovem življenjskem jubileju.

Jože Vidrih je diplomirani inženir gozdarstva in lesarstva. Zaposlen je v »Elektrotehni« in še ne razmišlja o upokojitvi, ker rad dela. V krajevni skupnosti Brinje, za Bežigradom in v Ljubljani ga mnogi poznajo kot aktivnega družbeno-političnega delavca. Že pet let uspešno opravlja dolžnost predsednika Krajevne konference SZDL.

Na mnoga leta, tovariš Jože!

IVAN ŠUČUR

»Cvet za spomin«

V Nišu izšla pesniška zbirka o letalski nesreči na Korziki

Ob nesreči Inexovega letala na Korziki, decembra 1981, je bil v Nišu razglašen dan žalosti. Prav ta dan pa je v mestu potekalo srečanje delavcev – pisateljev, ki so se dogovorili, da bodo to tragedijo opisali v svojih delih. Držali so se dogovora in izdali knjigo pesmi z naslovom »Cvet za spomin«. Na predstavitvi knjige v Nišu je bila tudi delegacija Republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije in dogovorjeno je bilo, da bo knjiga prevedena in tiskana v slovenščini.

Žal je prišlo do zapletov glede prevoda in založnika in kot kaže knjiga pesmi še ne bo tako kmalu natisnjena v slovenščini. Zato pa so avtorji poskrbeli, da so svojci ponesrečencev prejeli njihovo delo v originalu.

Ni pa to edina knjiga, ki ji je dala navdih omenjena letalska nesreča. Pred nekaj dnevi je bila v prostorih Društva slovenskih pisateljev predstavljena še pesniška zbirka Slavka Kvasa z naslovom »Zakričal bi v temo«. Tudi ta knjiga je posvečala potnikom in posadki nesrečnega Inexovega letala.

J. K.

Kviz v Beričevem

Člani KUD Jurij Fleišman iz Beričevega so pripravili 2. humornozabavni kviz. Zmagala je ekipa Beričevega pred Črnučami in Ihanom ter »ekipo pogumnih«, ki so jo sestavili kar gledalci. Točke za popestritev so pripravili člani dramske sekcije domačega društva. Kviz je prijetno vodila Mojca Grad.

Nastopajoči so bili zelo zadovoljni tudi z obiskom, saj je bilo gledalcev več kot 150.

J. M.

Izvrsten nastop

Za dan žena je imela pihalna godba Bežigrad izredno uspel nastop v Zavodu za rehabilitacijo invalidov. Zaigral je še mladinski simfonični orkester kulturno umetniškega društva Stadion, postavili pa so tudi razstavo kiparskih del in oljnih slik Jožice Komadina.

IZ KNJIGE OČIVIDCA

»Grozni dnevi potresa v Ljubljani 1895«

Ljubljana se pripravlja na vajo »rušilni potres« pod nazivom Golovec 83. Vaja bo 24. septembra.

Naravni dogodki so ljudi silili k spoznanjem, da je treba biti pripravljen na naravne nesreče. Zato poglejmo:

– ali je objekt, v katerem živimo protipotresno grajen,

– ali imamo vgrajeno napravo za centralno izklapljanje električnega toka v stanovanju ali hiši,

– pozanimajo se kako je organizirana civilna zaščita v bloku, naselju, soseski, krajevni skupnosti.

Objavljamo odlomek iz knjige »Grozni dnevi potresa v Ljubljani 1985«:

»Ljubljana, glavno mesto Kranjske dežele, ima po zadnji ljudski štetvi 30.000 prebivalcev in preko 1400 hiš. Množina hiš je stara, postavljene so bile že večinoma koncem prejšnjega stoletja. Mej temi je vsa okolica nemšeke redovne cerkve, glavni trg in stari trg. Mesto ima jako slikovito lego okrog hriba, na katerem stoji velikansko poslopje, v katerem je sedaj moška kaznilnica in se po tem imenuje sploh grad.

Mesto se je ravno v poslednjih desetih pričelo živahno razvijati. Mnoge javne in obče koristne stavbe so se dokončale, tako n. pr. mestna klavnica, otročja bolnišnica, deželni muzej Rudelfinum, kranjska hranilnica, cerkev Jezusovega Srca, vojašnica za pešce, vojšanica za domobrance, gledališče, napravil se je tudi vodovod, s karim se je zdravstveno stanje mesta jako izboljšalo. Pričete so še večje stavbe, kakor: Narodni dom, deželna bolnica, nameravale so se še v najbližjem času stavbe, kakor: poštno poslopje, vladno poslopje, vojaško skladišče, poleg teh pa še večje število privatnih hiš, katere naj bi vsaj nekoliko odpomogle pomanjkanju potrebnih stanovanj. Vse te razmere predugačila in zamotala je katastrofa velikonočne nedelje, in danes še ni mogoče naznaniti sredstva, kako se bode rana, katero je prizadel mestu potres zaceliti mogla.

Potres, ki je povzročil v Ljubljani toliko nesrečo in gorja, spada po izjavi učenjakov mej takozvane tektonične ali dislokacijske. Geologi nam pravijo, da je zemlja v svojem notranjem še zmerom ognjevita in se polagoma ohlaja in stiska. Ker se vsled tega zemlja krči prouzročuje to zopet poke in sesedanje v notranjem, iz tega nastanejo potem potresi.

Nekateri deli zemlje so imeli še od nekdaj veliko prestati vsled potresov. Tudi naša bela Ljubljana ima zabeležene take nevarne trenutke delujoče narave. K srečo so bili do sedaj ti potresi večinoma majhni in ne siloviti, tako da jih še vsak čutil ni. Najstarejši potres nam opisuje Valvazor, ki je bil leta 792 p. Kr. Najhujši je bil leta 1511, prcej močan potres maja 1839 l. Nobeden pa ni dosegel s svojo uničujočo silo onega, ki smo ga imeli priloko opažati velikonočno nedeljo letožnjega leta.«

Hitijo tudi na južni obvoznici

Z gradbišča severne obvoznice na bežigrajskem delu ni pomembnejših novic: direktor SIS za izgradnjo cest v Ljubljani Jože Jenko pravi, da bo v treh tednih trasa očiščena, torej bodo vendarle odstranili še preostala objekta vzhodno od Slovenčeve ceste.

V Šiški je premoženjsko-pravnih težav še več. Težave so s preselitvijo objekta Kompasa, skupaj z organizacijami združenega dela se pripravljajo na preselitev delavcev iz barak ob gorenjski progi, hkrati pa so zastavili delo na treh objektih: nadvozih na Korotanski in Goriški cesti ter gorenjski železnici.

Še vedno pa navažajo gradbeni material s severne na gradbišče južne obvoznice. Že do konca lanskega leta so zvozili preko 100.000 kubičnih metrov materiala, tako da je bila gradbeno prevozna trasa od Dolgega mostu do sotočja Ljubljanice in Iščice. Zdaj se dela nadaljujejo med Ižansko in Dolenjsko cesto. Slovenijaceste Tehnika in Republiška skupnost za ceste sta zagotovili poseben stroj s Švedske, s katerim po novi tehnologiji učvrščujejo barjanska tla. Barjansko zemljo namreč mešajo z živim apnom in tako dobivajo trdnejšo gmoto.

Po terminskem planu bo južna obvoznica v dvopasovni izvedbi nared konec leta 1985.

S. D.

KINO BEŽIGRAD

»Težki metal«

V kinu Bežigrad risani trik-film s področja fantastike s sijajno izvedbo rock glasbe. HEAVY METAL je delalo polna štiri leta sedemdeset najboljših svetovnih risarjev, med njimi tudi dva iz slovite »zagrebške šole risanega filma«. Film je sestavljen iz različnih epizod. Skozi vse se kot rdeča nit vleče zelena krogla, ki simbolizira zlo. Vsem, ki hočejo priti do nje, prinaša samó nesrečo. Ta akcijska zgodba izrisuje fantastične gradove, divje zveri, vesoljske ladje, viteze, pilote, skrivnostne čarovnike itd... In ne pozabite, glasba v »Težkem metalu« je izredna. Poslušali boste »songe« skupin: »Black Sabath«, »Blue Oyster Cult« in drugih. Heavy metal beleži v Združenih državah Amerike ogromen uspeh. Samo pazite: kdor pričakuje da bo videl kaj »Knjigi o džungli«, podobnega, se moti. Moto tega filma je: »No future« (ni prihodnosti). Čeprav se zgodba odvija v daljnji prihodnjosti, film opozarja na še vedno prisotno zlo na zemlji.

TONI KOČEVAR